

Ostrov Tangier (Tangier Island)

by

Jan Kaliba
(Czech Radio)

Synopse:

SYNOPSIS

Když koncem loňského roku připojila i Sýrie podpis pod Pařížskou dohodu o klimatu, staly se jedinou zemí, která se otevřeně staví proti ní a plánuje z ní vystoupit, Spojené státy. Zároveň politika současného prezidenta Donalda Trumpa bere větší ohled například na zájmy uhelného průmyslu než na varování vědců před následky globálního oteplování. Přitom jednou z jeho prvních obětí se může stát malý americký ostrov Tangier, kam je to od Bílého domu vzdušnou čarou jen o něco víc než sto kilometrů. Ostrov se potápí, podle některých vědeckých předpovědí může být už za 25 let neobyvatelný, ale tamní rybářská komunita vidí příčinu jinde než ve změně klimatu a Donald Trump tam drtivě vyhrál volby a těší se velké popularitě. Do zátoky Chesapeake na americkém pobřeží Atlantiku vás zve Jan Kaliba.

By the end of last year when even Syria joined others in signing the Paris Agreement on Climate Change it left the United States the only openly opposed country planning to withdraw from it altogether. The current American president Donald Trump, in pursuing his policies, gives more weight to the interests of the coal industry than to warnings from international scientists of impacts the global warming is having. And yet, a tiny American island, Tangier, a hundred-odd kilometres by air from the White House might be one of the first climate casualties. The island is sinking, some scientific predictions say the island is likely to become uninhabitable within 25 years. But the local fishing community won't see the cause in the climate change. Donald Trump achieved a crushing victory and enjoys great popularity on the island. Jan Kaliba invites you in the Chesapeake Bay on the Atlantic coast of the USA.

Jan Kaliba: Zaparkoval jsem a zamykám auto, protože tady, tři hodiny jízdy od Washingtonu, silnice končí a dál vede cesta na ostrov Tangier jenom po vodě.

(připlutí)

Přistáváme u břehu ostrova Tangier. Když připluje loď do přístavu, je tu velký mumraj. Zvlášť teď, když přijela i poštovní loď se zbožím.

Tady na Tangieru mají úzkou asfaltovou silnici, pěšky po ní celý ostrov přejdete za slabou půlhodinu. Celkově má ostrov tři čtvereční kilometry, ale každý rok moře ukusuje asi pět metrů břehu, někde i víc. Za posledních 150 let zmizely dvě třetiny ostrova pod mořskou hladinou. Nejvyšší bod vyčnívá jen jeden metr nad ní. A zmenšuje se i zdejší komunita, která ostrov obývá už od 18. století. Před necelými sto lety tu žilo víc než tisíc lidí, v poslední době počet klesl pod pět set.

Earl Swift: Tohle je izolované místo, možná nejvíc izolované ze všech na americkém Východě. Je to jen asi sto mil od Washingtonu, ale je velmi těžké se sem dostat. Ta dlouhá izolace způsobila i to, že je tu prakticky každý s každým aspoň vzdáleně příbuzný. A místní také mluví svou vlastní verzí angličtiny, velmi zvláštní a pro lidi zvenčí těžko srozumitelnou.

Jan Kaliba: Earl Swift je přívětivý, subtilní chlapík s lysinou a bílou bradkou, kterému o ostrově Tangier právě vyšla kniha s příznačným názvem Chesapeake Requiem. Earl není místní, ale strávil tady na ostrově čtrnáct měsíců v kuse. Zažil zamrzlé vody zdejší zátoky Chesapeake i letní horka, před kterými se venku nedá schovat, protože na ostrově skoro nejsou stromy. Ale především pronikl do duše a života zdejší rybářské komunity, které hrozí zánik.

James Ooker Eskridge: Tangier je domov a doma je nejlíp, milujeme to tady

Jan Kaliba: ...vyznává se mi James Eskridge. Nastartoval svou rybářskou loďku, do které narážejí vlny, a šlehá vítr, a z vody mi ukazuje stále ustupující pobřeží ostrova Tangier. Jamesovi tu nikdo neřekne jinak než jeho přezdívkou Ooker, už 12 let dělá starostu ostrova a loni se stal celonárodní celebritou. V televizi se Ooker přel o existenci změny klimatu s Alem Gorem a taky mu osobně zavolal prezident Donald Trump.

James Ooker Eskridge: S prezidentem Trumpem jsme mluvili o našem problému, kterým je eroze. To nám otevřelo dveře k lidem ve Washingtonu, kteří by se s námi jinak podle mě vůbec nebavili. My potřebujeme řešení a potřebujeme ho rychle. Tamhle vidíte kamennou bariéru, kterou jsme postavili na západní straně ostrova v roce 1989. Od té doby jsme tam neztratili ani centimetr země. Teď guvernér Virginie Northam slavnostně podepsal financování mořské zdi na severozápadě, stavba začne příští rok. Ale potřebujeme ochránit ještě východní stranu. Peníze musí schválit Kongres, to sám prezident nevyřeší, ale je to povzbuzující a dobrý pocit, že ví o našem problému a stojí na naší straně.

Jan Kaliba: Ooker povídá a řídí svou loďku směrem k Uppards, což je bývalá součást Tangieru, teď už ale samostatný a neobydlený ostrov. A když plujeme okolo jeho břehů, můj průvodce ukazuje na smutné známky někdejšího lidského osídlení.

Jan Kaliba: I've parked and locked my car because after a three-hour ride from Washington D.C. the road ends here and the only way to reach Tangier Island is on water.

(arrival in the harbour)

We have reached the shore of Tangier Island. When a boat comes into the harbour it becomes really busy. Particularly now, when a mail boat with supplies has arrived.

There's a narrow asphalt road on Tangier that will take you across the island in less than 30 minutes if you go on foot. The island has three square kilometres altogether but the sea washes away about five metres of the coastline each year, or even more in some places. In the past 150 years two thirds of the landmass have vanished under the water surface. The highest point on the island rises only a metre above it. The community that has been living on the island since the 18th century is shrinking, too. Nearly a hundred years ago the number of settlers rose over one thousand but it has currently dropped to less than five hundred.

Earl Swift: It's an isolated place, maybe the most isolated one on the East Coast. It's about a hundred miles from Washington but it's hard to reach. Due to the long period of isolation virtually everyone here is at least distantly related. The islanders speak their own distinctive dialect of English, a very curious talk quite incomprehensible to strangers.

Jan Kaliba: Earl Swift is a kind, lightly-built fellow with a bald head and white beard, he's the author of a recently published book about Tangier Island with a telling title *Chesapeake Requiem*. Earl is not a local but he has spent fourteen months in a row on the island. He has seen the waters in the Chesapeake Bay freeze and has braved the summer heat which you can't escape because there are nearly no trees on the island. But above all, he has gained a deep insight in the soul and life of the local fishing community that faces extinction.

James Ooker Eskridge: Tangier is home and there's no place like home. We love it here.

Jan Kaliba: ...confesses James Eskridge. He has started his skiff, it's rocked by waves and lashing wind, and shows the receding Tangier beaches to me from the water. Everyone calls James by his nickname Ooker, he's been the mayor of the island for 12 years and last year he became a national celebrity. He disputed the cause of the climate change with Al Gore on TV and spoke on the phone with president Donald Trump.

James Ooker Eskridge: President Trump and I discussed our problem which is erosion. The call opened the door to people in Washington who would hardly ever talk to us, I suppose. We need a solution and we need it really quickly. Over there you can see the stone wall which was built on the western side of the island in 1989. Since then we haven't lost an inch of the land there. Now Virginia Governor solemnly approved the funding of a jetty in the north-west, the construction is to get started next year. But we still need to protect the eastern side. The funds must be approved in the Congress, that's not up to the president alone but it is encouraging and comforting to know he is aware of our problem and supports us.

Jan Kaliba: While Ooker talks he stirs his skiff to Uppards, a former part of Tangier, now a separate, unsettled island. As we sail along its coastline my guide shows me sad remainders of the former settlement.

Teď stojím na malé plážičce, do které jsou, jako neúprosné důkazy obrovské přírodní síly, zabořené staré pneumatiky nebo zrezivělé, trávou prorostlé vany, zbytky cihel z domů, které dávno pohltil oceán, ale hlavně několik mramorových náhrobků, které moře, co předtím zničilo zdejší hřbitov, vyvrhlo ven na pevninu, která zatím odolává. Na tom nejzachovalejším čteme Margaret Pruitt, zemřela 2. prosince roku 1901.

James Ooker Eskridge: Jeden rodinný hrob jsem takhle přesunul. Byl tu pohřbený jeden z Eskridgeů a jeho hrob začala pohlcovat voda. Tak jsem naložil náhrobní desku, vykopal kosti, dal je do krabice a pohřbil je na Tangieru. Někteří se sem stále vracíme a sledujeme, jak moře postupuje. Ale jiní to radši nechtějí vidět, protože nám to připomíná, co se s námi stane, když nepřijde pomoc. Neustále se za to modlíme. Bůh nás tu zachoval po staletí a budeme na jeho ochraně závislí, dokud nedostaneme mořskou zeď.

(mše)

Jan Kaliba: Nedělní mše na ostrově Tangier, to je silný komunitní zážitek. Začíná se v deset hodin chvalozpěvem. Lavice protestantského novozákonního kostela jsou solidně zaplněné. Venku se spustil silný déšť a střechou začíná do dřevěné stavby zatékat. Tady uvnitř panuje vřelá atmosféra, místní mi několikrát třesou rukou a děkují, že se účastním jejich velmi neformální, až intimní bohoslužby...

(hlas)

Jan Kaliba: Ostrované jeden po druhém vstávají, vyprávějí své spirituální zážitky z uplynulého týdne a navrhují, komu a proč věnovat následující modlitbu. Dovíte se, co se komu zdálo, komu se zrovna narodilo dítě, kdo opravuje dům nebo kdo se léčí s rakovinou. Bůh je s tebou, ujišťuje dotyčného kazatel.

(kázání Crockett)

Jan Kaliba: Tím kazatelem je Douanne Crockett, učitel angličtiny a historie v místní jednotřídce a přímý potomek prvního osadníka ostrova Tangier z 18. století.

Douanne Crockett: Vždycky jsme pevně věřili, že náš ostrov střeží Bůh. Křesťanství pro nás vždycky bylo důležité. A jak bychom taky mohli nemít víru, když žijeme uprostřed zálivu Chesapeake, kde dávno mělo být po nás veta, po všech těch hurikánech a tuhých zimách, kdy se kvůli ledu nedalo jet lodí. Ale naše komunita je tu už víc než tři sta let a my víme, že je to sám Bůh, kdo nás tu po ty roky zachoval.

Lidi budou říkat, tak proč potřebujete stavět kolem ostrova drahou zeď, když věříte bohu? Ano, bůh nám dává věci, které jsou potřeba, aby se naplnily jeho záměry. A my teď ze všeho nejvíc potřebujeme zeď, která by fyzicky bránila ostrov před erozí.

I am now standing on a small beach. Bugged down, like stark evidence of a great natural force, there are old tyres or rusty bathtubs covered with grass, brick ruins of houses that were swallowed by the ocean long ago, and also some dislodged marble tombstones washed up on the shore, still resisting the same waters that destroyed the cemetery earlier on.

James Ooker Eskridge: I've already moved one family grave like that. One member of the Eskridge family was buried here but water threatened to swallow up the grave. I loaded the tombstone, dug out the bones, put them in a box and buried them on Tangier. Some of us keep coming back here to watch the sea advance. Others prefer not to see it at all because it reminds them of what is going to happen to us unless we get help. We keep praying for it. The Lord has preserved us for centuries, and we'll rely on Him to protect us until we get the seawall.

(church service)

Jan Kaliba: A Sunday service on Tangier Island, that is a strong community experience. It starts at ten o'clock with a hymn. The pews of the protestant New Testament Church are pretty full. The rain pours outside and the roof leaks water in the wooden building. Inside, there's a warm atmosphere, the Tangiermen shake my hand several times and thank me for attending their informal, almost intimate service...

(voice)

Jan Kaliba: The islanders get up one by one, talk about their spiritual experiences from the past week and suggest whom and why to dedicate the next prayer to. You learn about which dreams they had at night, who has had a baby, who is fixing his house or who is fighting cancer. The Lord is with you, the preacher assures the one concerned.

(sermon by Crockett)

Jan Kaliba: The preacher is Douanne Crockett, an English and history teacher in the local combined school and a direct descendant of the first settler on Tangier in the 18th century.

Douanne Crockett: We have always strongly believed the Lord guards our island. The Christian religion has always been vital for us, as well as it might be if we live in the middle of the Chesapeake Bay, we might have had it after all these hurricanes and tough winters when it was impossible to sail the boat on the frozen sea. But our community has been here for more than three centuries and we know that it is the Lord himself who has preserved us.

People would say so why do you need to build an expensive wall around the island if you believe in God? Yes, the Lord gives us necessary things to fulfil his intentions. And we need the wall, more than anything, as a genuine protection against erosion.

Jan Kaliba: Tady se ale spirituální stránka mísí se záležitostmi naprosto světskými. Postavit zeď a další ochranné prvky kolem celého ostrova, takový projekt by stál mezi 20 a 30 miliony dolarů, tedy v přepočtu skoro jeden a půl milionu korun na každého obyvatele Tangieru včetně batolat. Místní argumentují tím, že jiný ostrov v této zátoce se vláda rozhodla zachránit za ještě větší peníze, a žijí tam jen divoká zvířata. Takže – existují vůle a politická síla, které by dokázaly Tangieru pomoci, když navíc není jisté, na jak dlouho by zeď zkázu odvrátila? Ptám se spisovatele Earla Swifta, který se nedělní mše také účastní.

Earl Swift: Pokud bychom to brali jen podle počtu lidí, o které tu jde, tak to nedává smysl. Jenže Tangier není jako ostatní americká města. Je to samostatný ostrov, je tolik odlišný od ostatních amerických maloměst! Takže tu může být politická vůle zachránit ho coby jedinečné místo. A doufám, že se to stane, protože je to tu úžasné. Lidé musejí být vynalézaví a spoléhat jen sami na sebe jako nikde jinde. A komunita tu není jen prázdné slovo, opravdu něco znamená. Tohle jsou lidé, kteří by jeden pro druhého obětovali život. A taky to dělají. Takže možná Kongres odhlédne od malého počtu lidí a řekne si, že tohle je koření Ameriky – zajímavé a důležité místo, které stojí za to zachránit.

Jan Kaliba: Starosta James Ooker Eskridge doplnil ke své chatrči na vodě, jakou tu má každý z víc než sedmdesáti lovců, a na noc sundává vyvěšené vlajky, včetně té, která oslavuje prezidenta.

James Ooker Eskridge: Loni jsem zjistil, že když podporujete Donalda Trumpa nebo zpochybňujete stoupání hladiny moří a změnu klimatu, naděláte si spoustu nepřátel. Hodně lidí nám psalo a volalo a byly to nenávistné vzkazy z celé země. Ti lidi nám přáli, ať se náš ostrov potopí a my ať se tu utopíme. To nikdy nepochopím. Můžete přece volit jinak a mít na věci jiné názory, ale pořád se k sobě navzájem chovat zdvořile.

Jan Kaliba: Se svou manželkou Ooker Eskridge adoptoval a tady na ostrově vychoval čtyři indické dívky, které teď žijí na různých místech Spojených států. Jeho bratr padl ve Vietnamské válce. A stále si Ooker myslí, že by Američané měli pomáhat druhým a jejich země se angažovat ve světě. Ovšem v první řadě by podle něj měla vláda vyčlenit peníze na pomoc jeho ostrovu. Heslo Donalda Trumpa „Amerika především“ si Ooker coby zdejší starosta přetvořil na „Tangier především“.

James Ooker Eskridge: Nabádám naše lidi, ať neztrácejí naději. Protože když ztratíte naději, ztratíte všechno. A při jednáních říkám, že nám nejde o to zachránit jen kus země, ale komunitu a životní styl. Přezdívá se nám světové hlavní město modrých krabů, které tu lovíme. Pokud zmizí Tangier, zmizí i tahle kvalita. Ostrov se dá v pohodě zachránit, peníze na to jsou, jen je přiklepnout. My lovcí krabů tady na Tangieru jsme velmi soběstační, ale problém s erozí nás přesahuje.

Jan Kaliba: Říká starosta potápějícího se ostrova Tangier James „Ooker“ Eskridge a já se ho nesměle ptám, jestli taky někdy přemýšlí o variantě celé to vzdát a odstěhovat se na pevninu.

James Ooker Eskridge: To jsou bláznivé řeči. Žijeme tu stovky let, a tohle by znamenalo začít znovu. Opustit domov, vybudovat nový, přestěhovat podnikání, najít nová loviště... Ne, to my prostě neuděláme.

Jan Kaliba: But here the spiritual and earthly affairs blend. The wall and further protective measures around the whole island would cost between 20 and 30 billion dollars, nearly half a million Czech Koruna per Tangier resident, toddlers included. The locals argue that the Government agreed to save another island in the Bay even at a higher cost though it shelters only wild animals. So – are there will and political power to help Tangier despite the uncertain prospect of averting the catastrophe? I go on to ask the writer Earl Swift who has also attended the Sunday service.

Earl Swift: Considering the population in question, it makes no sense. But Tangier is not like other American towns. The island is independent and quite different from other American small towns! Therefore, the political will might be found to save such a unique place. I do hope it will happen because the place is simply fantastic. Unlike in other places people must be really inventive and self-sufficient here. The community life – it's not just an empty talk, it does mean something. These people would sacrifice their lives for each other. And that's what they really do. So maybe the Congress would disregard the small population and conclude *this* is the true spice of America – an intriguing and important place which is worth saving.

Jan Kaliba: Mayor James Ooker Eskridge has reached his fishing shack - each of more than seventy watermen have one - and takes down the flags for the night, including the one which celebrates the president.

James Ooker Eskridge: Last year I found out that if you support Donald Trump or question the sea level rise and the climate change you make plenty of enemies. A lot of people from all around the states wrote and called us to leave messages full of hate. Those people wished our island to sink and we'd drown with it. That's something I will never understand. You can have a different vote or have a different way of thinking but you can still respect each other and behave politely.

Jan Kaliba: Ooker Eskridge and his wife adopted and raised four Indian girls on this island, though they now live in different parts of the USA. His brother died in the Vietnamese war. And still, Ooker thinks the Americans should help others and his country should engage in global affairs. Of course, first of all, he affirms, the Government should earmark more funding to help his island. Ooker, the local mayor, adjusted Donald Trump's slogan "America First" to "Tangier First".

James Ooker Eskridge: I encourage our people not to lose faith. Cause if you lose faith you've lost everything. At meetings I keep saying it is not a piece of land what is at stake, it's the community and our way of life. We are called the soft-shell crab capital of the world. If Tangier disappears this quality will disappear with it. It's not a big deal to save the island, the money's there, we just have to have it granted. We, the Tangier crabbers are very self-sufficient but the problem with erosion goes beyond us.

Jan Kaliba: Says the mayor of the sinking Tangier Island James Ooker Eskridge and I tentatively ask him whether he has ever thought of giving it all up and moving to the mainland.

James Ooker Eskridge: That's foolish talk! We've been living here for centuries and this would mean starting from scratch. Leaving our homes, building new ones, moving our businesses, finding new fishing grounds...No, we just won't do this.